

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ФАРМАКОЛОГІЇ

Дев'яткіна Т.О., Колот Е.Г., Чечотіна С.Ю., Луценко Р.В., Сидоренко А.Г.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено проблему актуальності формування професійної компетентності студентів-стоматологів при вивченні фармакології.

Ключові слова: професійна компетентність, фармакологія, студенти-стоматологи.

The article presents a problem of the relevance of the formation of professional competence in the studying of pharmacology by students-dentists.

Keywords: professional competence, pharmacology, students-dentists.

Сучасна вища медична освіта в Україні передбачає підготовку спеціаліста-медика, який мусить мати фундаментальні знання, бути висококваліфікованим фахівцем і водночас високогуманною, моральною та чуйною людиною з високою професійною компетентністю. Реалії сьогодення потребують глибокого переосмислення поняття фахової компетентності, яке охоплює майстерне володіння професійними навичками, високу ерудицію, вміння на високому рівні виконувати лікувально-діагностичні процедури, дотримуючись при цьому загальноприйнятих біоетичних норм [1].

У сучасному світі саме професійна компетентність майбутнього фахівця розглядається як показник якості освіти. Одним із основних завдань закладу вищої освіти, як зазначено в Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.) [3], є формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити і самоорганізовуватися в сучасних умовах. З огляду на це, провідну мету вищої освіти можна визначити як підготовку кваліфікованого фахівця відповідного рівня і профілю, конкурентоспроможного на ринку праці, компетентного, відповідального, який вільно володіє своєю професією й орієнтується в суміжних сферах діяльності, здатного до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності.

За Я. Кульбашною [4], виділяють такі складові професійної компетентності лікаря:

- когнітивна (характеризує пізнавальні здібності фахівця, здатність сприймати навчальний матеріал, наявність певних знань);
- діяльнісна (характеризує здатність фахівця застосовувати творчий підхід до діяльності, проектувати перспективи розвитку діяльності, вміння передбачати і виходити з проблемних ситуацій);
- гносеологічна (характеризує особистісне ставлення фахівця до проблем, його почуття, емоції, здатність до адекватної самооцінки);
- комунікативна (характеризує особливості взаємодії фахівця з оточенням, здатність вести діалог);
- мотиваційна (характеризує готовність фахівця виконувати професійну діяльність самостійно);
- інтернаціональна (характеризує готовність фахівця адаптуватися в іншомовному соціумі, толерантно ставитися до людей інших національностей);
- деонтологічна (характеризує моральні принципи фахівця);
- соціально-психологічна (характеризує здатність фахівця до професійної взаємодії з іншими).

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника ЗВО, стверджує С. Бухальська [2], узагальнює зміст освіти, відображає цілі освітньої та професійної підготовки, визначає місце фахівця в структурі системи охорони здоров'я і вимоги до його професійної компетентності. Тому перед науково-педагогічними кадрами ЗВО МОЗ України постає завдання певною мірою оновити зміст науково-методичної роботи і зосередитися на проблемі формування змісту вищої професійної (медичної) освіти на засадах компетентнісного підходу як науково обґрунтованої системи дидактично і методично оформленого навчального матеріалу для відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів.

Студенти стоматологічного факультету вивчають фармакологію на 2-3 курсах. У 2017 р. було складено примірну програму навчальної дисципліни «Фармакологія» відповідно до проекту Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» у вищих навчальних закладах МОЗ України за спеціальністю 221 «Стоматологія» кваліфікації освітньої «Магістр стоматології», кваліфікації професійної «Лікар-стоматолог». Її розробниками стали завідувач кафедри експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією Української медичної стоматологічної академії професор Дев'яткіна Т.О. і відповідальна за навчально-методичну роботу кафедри доцент Колот Е.Г. у співпраці з колегами кафедри фармакології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

За даними ВООЗ, лікарські засоби становлять 80%-85% усіх видів медичної допомоги. Саме тому лікар, незалежно від спеціалізації, має знати основні лікарські засоби та їхню фармакологічну характеристику для забезпечення ефективної й безпечної фармакотерапії. Підготовка кваліфікованого лікаря неможлива без поглибленого і разом із тим конкретизованого вивчення фармакології. Вивчення дисципліни «Фармакологія» передбачає засвоєння кожним здобувачем знань про лікарські засоби в цілому, вміння використовувати знання в подальшому вивченні інших наук практичної медицини і стоматології та в практичній діяльності лікаря-стоматолога. У новій програмі з навчальної дисципліни «Фармакологія» висвітлено компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна [5]. Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує опанування студентами низки компетентностей.

- Інтегральна – здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в процесі

навчання для майбутньої професійної діяльності в галузі охорони здоров'я або в процесі навчання, що передбачає виконання досліджень, упровадження інновацій і характеризується комплексністю і невизначеністю умов та вимог.

Загальні

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим.
2. Знання і розуміння предметної галузі та розуміння професії.
3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
4. Здатність спілкуватися державною мовою усно і письмово; здатність спілкуватися другою мовою.
5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
6. Здатність до пошуку, опрацювання й аналізу інформації з різних джерел.
7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність працювати автономно.
8. Уміння виявляти, ставити і розв'язувати проблеми.
9. Здатність до вибору стратегії спілкування.
10. Здатність працювати в команді.
11. Навички міжособистісної взаємодії.
12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
13. Навички виконання безпечної діяльності.
14. Здатність оцінювати і забезпечувати якість виконуваних робіт.
15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
16. Здатність діяти соціально відповідально і громадянсько свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні)

1. Планування і проведення заходів щодо профілактики стоматологічних хвороб.
2. Визначення характеру і принципів лікування стоматологічних хвороб.
3. Визначення тактики ведення стоматологічного хворого при соматичній патології.
4. Лікування основних стоматологічних хвороб.
5. Визначення тактики і надання екстреної медичної допомоги.
6. Ведення медичної документації.
7. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

Отже, формування професійної компетентності у вищій медичній школі – це одне з важливих концептуальних положень оновлення змісту освіти. Професійна компетентність майбутніх лікарів-стоматологів – показник професіоналізму і фахової майстерності, основою формування яких є базова медична освіта. Результат засвоєння навчального матеріалу залежить від ефективності взаємодії учасників педагогічного процесу – викладача і студента, провідною метою якого є отримання компетентностей, які в самостійній професійній діяльності фахівця забезпечують подальше самовдосконалення.

Список використаної літератури

1. Актуальність викладання дисципліни «Основи біоетики та біобезпеки» студентам у вищому навчальному медичному закладі / Т.О. Дев'яткіна, Е.Г. Колот, С.Ю. Чечотіна [та ін.] // Біорізноманіття України в світлі ноосферної концепції академіка В.І. Вернадського: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава, 2013. – С.172–174.
2. Бухальська С.Є. Компетентнісний підхід. Теоретичний аналіз ключових дефініцій вищої медичної освіти / С.Є. Бухальська // Нова педагогічна думка. – 2009. – № 2. – С. 84–88.
3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Кульбашна Я.А. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців із стоматології: теоретичні й методичні основи: монографія / Я.А. Кульбашна. – К.: ВПП «Компас», 2014. – 416 с.
5. Фармакологія: програма навчальної дисципліни підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти кваліфікації освітньої «Магістр стоматології», кваліфікації професійної «Лікар-стоматолог». – К., 2017. – 46 с.

**НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ:
ПОШУК НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Дегтярьова К.В.

Українська медична стоматологічна академія

Досліджено використання підкастів як одного з новітніх засобів навчання аудіювання на заняттях з української мови як іноземної.

Ключові слова: аудіювання, українська мова як іноземна, підкаст.

The article deals with the use of podcasts as one of the newest means of teaching listening at classes from the Ukrainian language as a foreign language.

Keywords: listening, Ukrainian as a foreign language, podcast.

Українська мова – це необхідний засіб спілкування й адаптації до нових соціально-культурних умов, а також засіб спілкування іноземних студентів Української медичної стоматологічної академії в процесі навчання. Як зазначається в типовій програмі, це «навчальна дисципліна, що передбачає забезпечення комунікативних потреб студентів у побутовій, навчально-професійній, соціально-культурній і навчально-науковій сферах та формування комунікативної компетенції, яка сприятиме становленню мовної особистості майбутнього фахівця» [4; с. 3].